

Överklagan

Dom från Förvaltningsrätten i Göteborg, 2021-02-26 gällande laglighetsprövning av kommunfullmäktiges beslut att bifalla en motion om att Göteborgs Stad ska ansluta sig till ICAN (mål nr 11052-20)

Den 20 augusti 2020 anslöt Göteborg till stadsupppropet mot kärnvapen (ICAN Cities Appeal) genom ett fullmäktigebeslut. Efter överklagan har Förvaltningsrätten i Göteborg den 26 februari 2021 upphävt Göteborgs kommunfullmäktiges beslut.

Ett beslut i Förvaltningsrätten kan överklagas till Kammarrätten, och Kammarrätten ge prövningstillstånd bl.a. om det finns tvivel om domen är riktig, och för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.

- Vi anser att förvaltningsrättens beslut den 26 februari är felaktigt och behöver prövas av Kammarrätten av skäl som vi framför nedan.
- Vi ser också ett stort värde i att en högre instans prövar kommuners rådighet i denna fråga. Stadsupppropet mot kärnvapen har diskuterats i många kommuner i Sverige där tolkning av rättsläget har förhindrat en öppen dialog mellan politiker och medborgare. Att Förvaltningsrättens dom i Göteborg överprövas är därför viktigt inte bara för Göteborg utan också för andra kommuner/städer.

Viktiga argument för kommunens anslutning till stadsupppropet mot kärnvapen har inte tagits med i Förvaltningsrättens prövning, eller har enligt vår åsikt bedömts felaktigt vilket vi utvecklar nedan.

- Göteborgs kommunfullmäktige har genom sitt beslut inte utmanat regeringens behörighet att ingå internationella överenskommelser. Vad man däremot gjort är att förmedla kommuninnevånarnas vilja, och uppmana regeringen att ta hänsyn till kommuninnevånarnas vilja och agera i angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens område eller dess medlemmar. Vi hänvisar här till 2 kap 1 § i Kommunallagen och andra liknande skrivningar.
- Göteborgs kommunfullmäktige har vid ett flertal tillfällen tidigare fattat beslut om att delge regeringen stadens ställningstaganden kring kärnvapen och att verka för en kärnvapenfri värld. Så är t.ex. Göteborgs stad sedan 2011 medlem i stadsorganisationen "Mayors for Peace" som arbetar specifikt för en kärnvapenfri värld och som är grundad av borgmästarna i Hiroshima och Nagasaki.
- Beslutet i fullmäktige den 20 augusti gjordes i den fasta övertygelsen att detta har kommunen full rätt att göra med referens till folkopinionen, och att det är ett stadsuppprop mot kärnvapen där många städer deltar. Göteborgs kommunfullmäktige ville vara en av dessa städer.
- Vår överklagan motiveras också av att ett klagande behövs huruvida svenska städer och kommuner ska kunna yttra sig i frågor som gäller medborgarnas liv

och död, på samma sätt som 44 kommuner i Norge har gjort det och många andra städer runt om i världen.

- I en alltmer globaliserad värld finns det allt fler likheter mellan städer oavsett nationsgränser. Kontakterna ökar. Fler frågor uppfattas som lokala. Det gäller miljön, det gäller vård och omsorg i pandemins år och det gäller risken för mänsklighetens förintelse genom kärnvapenkrig. Frågor där ingen kan avsäga sig ansvar. Förvaltningsrättens dom i Göteborgsmålet verkar vara baserad på en förgångens tids gränsdragningar. Den ursprungliga överklagan som gjordes av en enskild person till förvaltningsrätten framhåller åsikten att kommunfullmäktiges beslut var en "symbolisk utsvävning", vilket kontrasterar mot uppfattningen att det gäller en ödesfråga, bland annat formulerad i "Bulletin of the Atomic Scientists" som har satt den så kallade Domedagsklockan till 100 sekunder före midnatt, den kortaste tid som denna varningsklocka någonsin ställts på.
- Beslutet i Göteborgs kommunfullmäktige stämmer väl överens med stadens policy för internationella samarbete, något som bl. a. formuleras så här: "Internationellt samarbete är därför en integrerad del av stadens arbete och kommer den enskilde invånaren till del genom att det skapar ett mervärde för Göteborgs stads invånare, näringsliv och civilsamhälle."
- Det stämmer också överens med kommuners växande arbete med Agenda 2030, där kärnvapenfrågan har koppling till flera utvecklingsområden, kommunernas centrala roll i samhällets krisberedskap och frågan om städer som måltavlor för kärnvapen.
- Förvaltningsrätten menar i sin dom att detta är ett tydligt fall där kommunen inte kan yttra en åsikt därför att det är inom ett utrikespolitiskt område. Denna gränsdragning är emellertid inte alls tydlig, något som följande exempel illustrerar: Flera kommuner, så även Göteborg, har "fristadskonstnärer" som bjuds in därför att de har aktivt uttalat kritik mot regimerna i sina hemländer – kritik som inte alltid överensstämmer med regeringens utrikesdeklaration eller utrikesdepartementets agerande. Flera kommuner har under de senaste åren upprätthållit, eller avbrutit, sina vänskapliga relationer (vänortsarrangemang och liknande) med städer i till exempel Belarus, Ryssland och Kina, vilket inte motiverats av internkommunala bedömningar utan av de nämnda ländernas agerande. Till skillnad från att stödja stadsuppropet mot kärnvapen innebär därutöver ovanstående exempel att kommunala skattepengar används i frågor med koppling till utrikespolitik. Ett annat exempel är det så kallade Borgmästaravtalet som samlar kommuner som frivilligt åtagit sig att uppnå och överträffa EU:s energi- och klimatmål. 50 svenska kommuner deltar.
- Borgmästaravtalet står inte i motsättning till regeringens intentioner men vill mer och längre, vilket också är fallet med stadsuppropet mot kärnvapen. Det råder ju inget tvivel om regeringens inställning till kärnvapenedrustning. I utrikesdeklarationen 24 februari 2021 sade utrikesminister Ann Linde: "För en dryg månad sedan trädde FN:s konvention mot kärnvapen i kraft. Jag har skrivit till FN för att bekräfta Sveriges avsikt att delta som observatör." Sveriges observatörsroll har varit känd sedan tidigare, och den direkta anslutningen till FN-förbudet har fått vänta för att skapa stöd i riksdagen, som är den instans som

fattar beslut om ratificering av internationella avtal. Av detta följer att regeringen knappast kan uppfatta Göteborgs anslutning till stadsuppropet mot kärnvapen som en inblandning i "en angelägenhet som enbart staten ska ha hand om" (som det står i domen). Förvaltningsrättens dom är alltså på denna grund felaktig, och måste upphävas av Kammarrätten.

Denna överklagan görs av nedanstående kommuninvånare. Flera av oss har varit aktiva i det medborgarförslag (göteborgsförslaget) som genomfördes under hösten 2019, med samma mål som FI:s motion, som formellt låg till grund för kommunfullmäktigebeslutet i augusti 2020. Kommunen särbehandlade aldrig medborgarförslaget, eftersom det i tiden kom till kommunstyrelsen när man redan hade tillstyrkt FI:s motion.

Göteborg den 19 mars 2021

Tomas Magnusson

Anita Wahlberg

Inger Gustavsson

Gill Widell

Gudrun Tiberg

Amanda Liedberg

Eva-Lena Hjalmarsson